

Poročilo s konference ESTD 2014: "Trauma, disociacija in navezanost v 21. stoletju"

Barbara Horvat*

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut – Soča, Ljubljana

Report from the ESTD 2014 conference: "Trauma, dissociation and attachment in the 21st century"

Barbara Horvat

Universtiy Rehabilitation Institute – Soča, Ljubljana, Slovenia

Ključne besede: travma, disociacija, navezanost, mednarodne konference, poročila

Keywords: trauma, dissociation, attachment, international conferences, reports

Med 27. in 29. marcem se nas je 485 udeležencev iz vsega sveta zbralo na konferenci o travmi, disociaciji in navezanosti. Druženje je pripravilo Evropsko združenje za travmo in disociacijo (ESTD), ki je potekalo pod geslom: *Trauma, Dissociation and Attachment in the 21st century: Where are we heading?* Program je bil pester in bogat. Organizatorji so pripravili 6 plenarnih predavanj, ki so bila namenjena vsem udeležencem, izbirati pa smo morali med delavnicami, predavanji in simpoziji, ki so potekali vzporedno. Zadnji dan konference je potekala predstavitev posterjev, kjer sem predstavila rezultate raziskave, ki smo jo v okviru programa za obravnavo kronične nerakave bolečine na URI – Soča izvajale skupaj s kolegicama Heleno Jamnik, dr. med. in Majdo Mramor, spec. klin. psih.

Uradna otvoritev konference je bila v četrtek, 27. marca ob 19.00. Za tiste, ki smo prispeli predčasno, je bila možnost udeležbe na 8-urni predkonferenčni delavnici. Izbirali smo lahko med petimi različnimi temami. Odločila sem se za dr. Pat Ogden, ki nam je predstavila pomen neverbalne komunikacije v terapevtski obravnavi travme in disociacije. Tematika me je začela zanimati že pred časom, ko sem prebrala nekaj prispevkov predavateljice, njen pomen pa opažam tudi pri svojem vsakdanjem delu s pacienti, kjer je neverbalna komunikacija nenehno prisotna. Zanimivo in poučno je bilo slišati teorijo ter videti posnetke terapij, ki so prikazovali značilnosti neverbalne komunikacije oseb z disociacijo ter terapevtske intervence, ki jih je uporabila pri delu z njimi. Podrobnosti o načinih njenega dela, tehnikah, ki jih uporablja, ter teoriji, kateri sledi, si lahko preberete tudi v njenih knjigah *Trauma and the Body: A Sensorimotor Approach to Psychotherapy* in *Sensorimotor Psychotherapy: Interventions for Trauma and Attachment*. Delavnica mi je bila zelo všeč – tako s teoretskega kot tudi s praktičnega vidika. Nekatere sveže ideje že uporabljam pri terapevtskem delu.

Dan se je končal z dvema plenarnima predavanjema. Kot prvi nas je nagovoril psihiater in psihoterapevt Giovanni Lotti iz Italije, ki je skupaj z nami razmišljal o povezavi med motnjami navezanosti ter disociaciji, nato pa je sledila predstavitev dr. Andrewa Moskowitzija iz Danske. Predstavil nam je nov pogled na psihopatologijo. Biološki paradigmi psihoz je postavil ob bok hipotezo, ki postavlja v ospredje pomen objektivnih odnosov ter oblike navezanosti, čustvene vezi, ki se oblikujejo kot vzročna posledica teh odnosov. Nekvalitetni objektivni odnosi botrujejo razvoju nekaterim od nevarnih tipov navezanosti, pa tudi disociacije, ki jo je predavatelj uporabljal kot enačaj za problematiko psihotičnih stanj. Izpostavil je, da bi se z enako zagnanostjo, kot se dela na biološkem delu zdravljenja in medikamentoznem pristopu, bilo potrebno ukvarjati tudi s terapevtskim delom ter pristopom k osebam, ki trpijo za disociacijo.

V petek sta se nam v okviru plenarnih predavanj predstavila dr. Susan Hart iz Danske in dr. Ellert Nijenhuis iz Nizozemske. Oba sta po izobrazbi psihologa in psihoterapevta. Dr. Hart je specializirana predvsem za področje dela z otroki in mladostniki. Disociacijo je predstavila z vidika modela nevroafektivnega kompasa, ki predstavlja razvojni model za razločevanje različnih stresorjev in odzivov na njih. Poudarek je na avtonomnem živčnem sistemu in strategijah samoregulacije. Predavateljica je poudarila, da se posameznik skozi terapevtski proces lahko nauči in pridobi kapacitete, ki mu omogočajo prehod od na preživetje usmerjene samoregulacije do družbene regulacije. Da se to zgodi, se mora

*Naslov/Address: Barbara Horvat, Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča, Linhartova 51, 1000 Ljubljana, e-pošta: barbara.horvat@ir-rs.si

vzpostaviti kvaliteten in zaupljiv odnos, ki ga mora terapevt vzdrževati prek uglaševanja na svojega klienta. Dr. Nijenhuis pa je v svojem predavanju ubral drugo pot. Za razliko od predavateljice ni pristopal s terapevtskega, temveč z raziskovalnega vidika. »Where there's a will, there's a way: Common survival strategies of patients with DID and PTSD« so bile besede, ki so zaznamovale njegovo predstavitev. Skupaj z nami je razmišljal o klasifikaciji DSM in o možnosti obravnave vseh oblik PTSD kot disociacije.

Konferenco je zaznamoval bogat program vzporednih predavanj in delavnic. Sočasno jih je po navadi potekalo pet, zato sem skrbno razmislila, katere bi se udeležila. Izbirala sem predvsem tiste, ki so se bolj neposredno nanašale na moje delo s pacienti na URI – Soča. Ker predstavlja del mojega dela tudi vodenje skupine in skupinska obravnava pacientov, sem se udeležila delavnice dr. Vogta iz Nemčije, ki je predstavil pomembne aspekte tovrstnega dela. S teoretičnega vidika je predstavil vzroke za delo v skupini, prednosti tovrstnega dela, vrste skupin ter proces kreiranja skupine. Manjkalo ni niti praktičnih nasvetov, ki smo jih lahko natančneje spoznali prek posnetkov njegovega lastnega dela.

Udeležila sem se tudi delavnice danskega psihologa Michaela Nissena, ki je predstavil pristop k obravnavi pacientov z multiplo sklerozo. Omenjal je delo s pomočjo sedmih vaj za sproščanje napetosti in travme. V ta proces psihologi vključijo delo s pacientovim telesom. Na Soči tega pristopa ne poznamo. Predavatelj je poudaril tudi pomen psihoterapevtskega dela ter vključevanje družine. Širši pristop, ki se nanaša tudi na vključevanje okolja, lahko ob prvem zagonu opremi bolnika kot tudi njihove svojce s pomembnimi viri moči, ki so v pomoč pri nadaljnjem soočanju z boleznijo.

Posebno pozornost pa so na zadnji dan konference pritegnile predstavitve posterjev. Med posterji je bil tudi poster z naslovom »Fibromyalgia in connection with trauma and attachment disorder«, ki smo ga pripravile skupaj s kolegicama. Pritegnil je kar nekaj udeležencev, ki so si ga z zanimanjem ogledali ter prisluhnili moji predstavitvi. Ugotovitve so se jim zdele zanimive, zato so mi zastavili kar nekaj dodatnih vprašanj. Zanimal jih je predvsem način našega dela v programu, timski pristop ter kombinacija individualne in skupinske obravnave, ki je bila pri delu z ljudmi z disociacijo na konferenci označena kot ključna.

Vesela in hvaležna sem, da sem se te zanimive, intenzivne in strokovno zelo bogate konference lahko udeležila ter predstavila delček dela našega tima. Poleg novih teoretičnih in praktičnih spoznanj sem spoznala tudi nove obraze, nadobudne strokovnjake, ki se trudijo za boljši jutri svojih ljudi. Verjamem, da bi želeli izvedeti še kaj – za več podrobnosti o konferenci lahko obiščete spletno stran <http://www.estd2014.org/>.

Prispelo: 29.4.2014
Sprejeto: 29.4.2014